

**1. Ocena funkcjonalna:
platforma wsparcie.gov.pl**

**2. Skrining Rozwoju Małego Dziecka -
SRMD**

**3. Kwestionariusz Szkolnej Oceny
Funkcjonalnej - KSZOF**

3. WOPFU a SKRINING

Portal Wsparcia Edukacyjno-Specjalistycznego

2

<https://wsparcie.gov.pl/>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

CENTRUM
INFORMATYCZNE
EDUKACJI

Narzędzia dla rodziców i osób niebędących pracownikami systemu oświaty

Narzędzia przesiewowe poszerzające wiedzę o codziennym funkcjonowaniu dzieci i młodzieży, wspierające wczesne wykrywanie trudności i planowanie działań wspierających ich rozwój i uczenie się. Narzędzia dostępne są bez

Narzędzia dla nauczycieli i specjalistów pracujących w jednostkach systemu oświaty

Narzędzia do oceny funkcjonalnej, wspierające realizację zadań związanych z rozpoznawaniem potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży oraz planowaniem i udzielaniem im wsparcia w procesie indywidualnego rozwoju i

Narzędzia dla nauczycieli i specjalistów pracujących w jednostkach systemu oświaty

Narzędzia mogą być wykorzystywane w realizacji zadań realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wczesnego wspomagania rozwoju dzieci oraz kształcenia specjalnego (w tym przeprowadzenia wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia).

Narzędzie podzielone są na dwie grupy:

- narzędzia przesiewowe – **SRMD, KSZOF**
- narzędzia diagnostyczne.

Co daje rejestracja konta?

Rejestracja konta to szereg korzyści, które ułatwiają i uprzyjemniają korzystanie z narzędzi. Zyskujesz:

- Możliwość zapisywania wyników.
- Możliwość edycji wcześniej zaznaczonych odpowiedzi.
- Możliwość powrotu do badania w dowolnym momencie.

Uwaga!

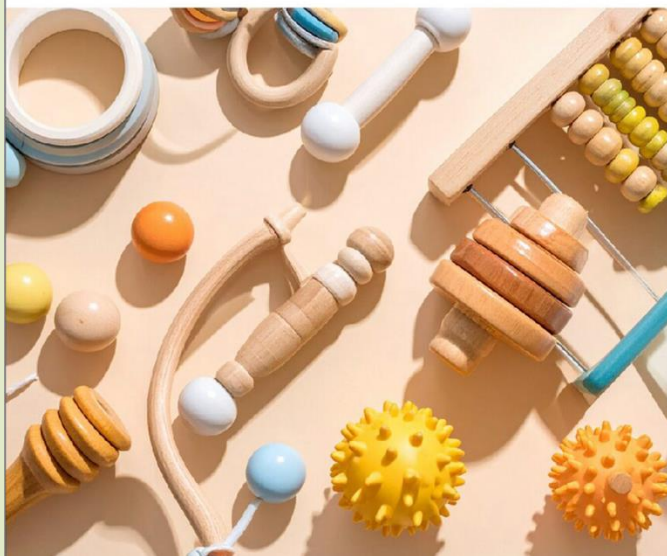
Narzędzia diagnostyczne przeznaczone są wyłącznie dla nauczycieli specjalistów (psychologów) i są dostępne wyłącznie po rejestracji konta.

PUBLIKACJE

ZENON GAJDZICA, EDYTA WIDAWSKA, STANISŁAWA BYRA,
EWA DOMAGAŁA-ZYŚK, BEATA JACHIMCZAK,
RADOSŁAW PIOTROWICZ, ELŻBIETA NEROJ

OCENA FUNKCJONALNA DZIECKA W OKRESIE
WCZESNEGO I ŚREDNIEGO DZIECIŃSTWA –
SKRINING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA (SRMD)
– ZAŁOŻENIA, POMIAR, ZASTOSOWANIE

1 z 189

OCENA FUNKCJONALNA W SZKOLE DLA KAŻDEGO

– ZAŁOŻENIA, POMIAR, ZASTOSOWANIE

ZENON GAJDZICA, EDYTA WIDAWSKA
STANISŁAWA BYRA, EWA DOMAGAŁA-ZYŚK
BEATA JACHIMCZAK, RADOSŁAW PIOTROWICZ
ELŻBIETA NEROJ

<https://atwydawnictwo.pl/produkt/ocena-funkcjonalna-dziecka-w-okresie-wczesnego-i-sredniego-dziecinstwa/>

SKRINING

<https://ore.edu.pl/wp-content/uploads/2024/12/ocena-funkcjonalna-w-szkole-dla-kazdego-e-book-2024.pdf>

KSZOF

SKRINNING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA

KSZOF - KWESTIONARIUSZ SZKOLNEJ OCENY FUNCJONALNEJ

Są to narzędzia przygotowane w oparciu o ICF -
**Międzynarodową Klasyfikację
Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia**

ICF Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania Niepełnosprawności i Zdrowia, WHO 2001

ICF jest podejściem holistycznym, **BIOPSYCHOSPOŁECZNYM**, nie pomija żadnego obszaru ludzkiego życia - wszystkie obszary naszego życia są ze sobą ściśle powiązane.

Język który został w niej użyty w tej klasyfikacji nikogo **nie stygmatyzuje** i jest całkowicie zrozumiały nie tylko dla profesjonalistów, ale także dla rodzin. Zachęca do współpracy transdyscyplinarnej.

Zdrowie fizyczne (funkcje i struktury ciała) **stanowi zaledwie 1/5** tego, co składa się na dobrostan osoby. W miejsce modelu medycznego wchodzi model biopsychospołeczny,

ICF odwraca naszą uwagę od deficytów i braków i zwraca ją **ku zasobom**. Nie mówimy, że dziecko nie komunikuje się werbalnie. Mówimy, że dziecko komunikuje się przy pomocy gestów i prostych wokalizacji.

Czynniki osobowe

wiek, płeć, status materialny, miejsce zamieszkania, wykształcenie, upodobania, wszystko to, co opisuje daną osobę.

Czynniki środowiskowe

warunki środowiskowe, w tym społeczne, w jakich osoba żyje zarówno bariery, jak i udogodnienia np. sprzęt, którego osoba używa na co dzień, świadczenia, z jakich korzysta. **Określenie: e**

Funkcje i struktury ciała ludzkiego

poszczególne części ciała oraz ich funkcjonowanie. Obszar ten dotyczy np. jakości snu, sprawności wzroku, funkcji oddychania itp. Określenia: **b, s**

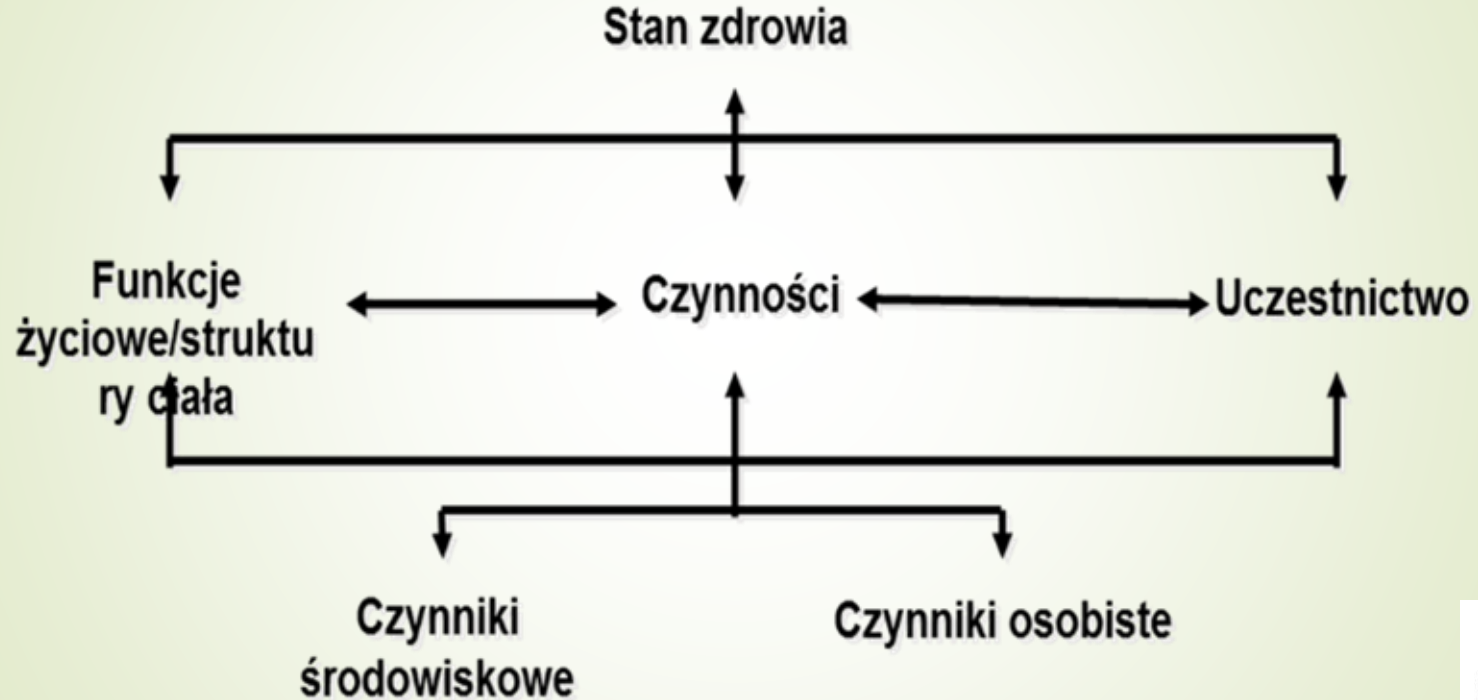
Uczestniczenie

udział w różnych sytuacjach życiowych, zarówno indywidualnie, jak i grupowo, np. udział w wydarzeniach kulturalnych, chodzenie do szkoły, udział w wydarzeniach.

Aktywność

funkcjonowanie osoby, w jakim zakresie jest ona samodzielna podczas wykonywania różnych czynności (poruszania się, jedzenia, komunikowania się z innymi itp.) Określenie: **d**

ZALEŻNOŚCI ICF

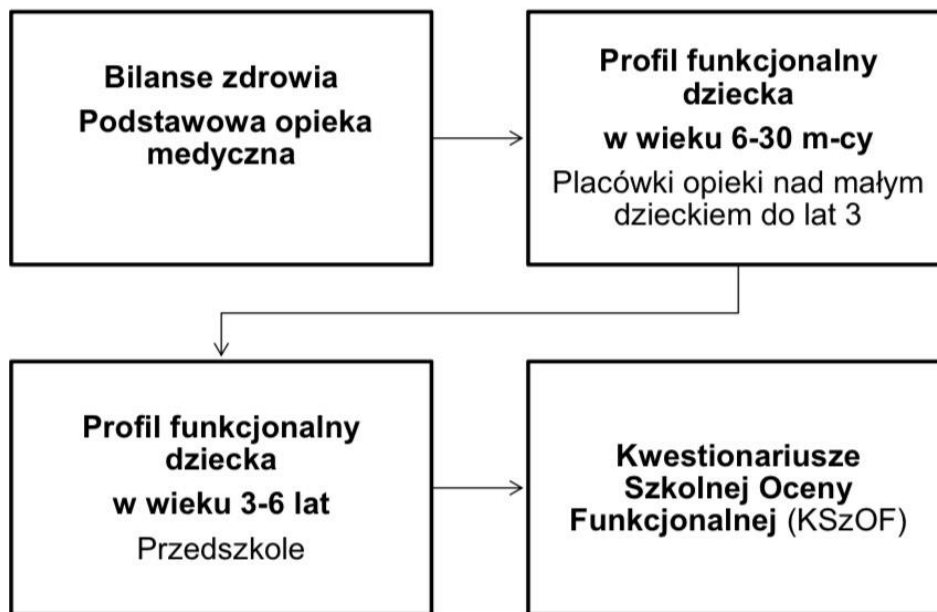

Oceniamy
funkcjonowanie
z uwzględnieniem
wsparcia - rodzina,
otoczenie, przedszkole,
sprzęty, okulary, aparat
słuchowy, proteza

Ocena funkcjonalna - w koncepcji programu systematycznego monitorowania kompetencji rozwojowych dzieci

Zgodnie z modelem **biopsychospołecznego** postrzegania niepełnosprawności oraz modelem proponowanym w Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF) bierze się pod uwagę **cztery elementy składowe** w procesie oceny funkcjonalnej:

1. zdiagnozowane niepełnosprawności i dysfunkcje w **zakresie struktur oraz funkcji ciała** (jeśli występują)
2. zakres możliwości **aktywności i uczestnictwa** w codziennych sytuacjach, narzędzie - **SKRINING KSZOF**
3. **czynniki środowiskowe** mające znaczenie dla funkcjonowania osoby,
4. **czynniki osobowe**, podmiotowe, charakterystyczne zasoby danej osoby.

ZAŁOŻENIA OCENY FUNKCJONALNEJ

- ↓ **zapobieganie** – profilaktyka,
- ↓ **wczesne** **rozpoznanie**,
a następnie eliminowanie lub
minimalizowanie zaburzeń
rozwojowych - ocena o **kryteria**
ICF, poziomy wsparcia 0-3,
- ↓ rozwijanie i wzmacnianie
potencjału **rodzin - ekomapa,**
RBI,
- ↓ zapewnienie dostępu do sieci
wsparcia **WWR** (placówek,
instytucji i innych form
świadczeń),
- ↓ podniesienie **jakości** i
efektywności wczesnej pomocy,

- ↓ **zintegrowanie** działań wokół dziecka
i rodziny:
zdrowie+edukacja+pomoc społeczna
- ↓ **personalizację** wsparcia,
- ↓ zmniejszenie **obciążeń proceduralnych**
związanych z uzyskaniem dostępu do
wsparcia w ramach WWR,
- ↓ spojrzenie na dziecko nie tylko od strony
diagnozy nozologicznej,
- ↓ bardziej efektywne wykorzystanie
zasobów lokalnych, jak również
podniesienie jakości świadczonej
pomocy, dzięki spójności celów i
zsynchronizowaniu oddziaływań
pomocowych (**efekt synergii**).

POZIOMY WSPARCIA

0

0- Brak trudności

I

I - Nieznaczne trudności, monitorowanie rozwoju i profilaktyka,

Rozumiany jako ustalenie kwalifikatora **ICF** o wartości 1 w odniesieniu do co najmniej jednego obszaru rozwoju psychoruchowego

II

II - Umiarkowane trudności, wsparcie diagnostyczno-terapeutyczne,

Rozumiany jako ustalenie kwalifikatora **ICF** o wartości 2 w odniesieniu do co najmniej dwóch obszarów rozwoju psychoruchowego

III

III- Znaczne trudności, intensywne wielospecjalistyczne wsparcie diagnostyczno-terapeutyczne,

Rozumiany jako ustalenie kwalifikatora **ICF** o wartości 3 lub 4 (skrajnie duże trudności) w odniesieniu do więcej niż trzech obszarów rozwoju psychoruchowego

Profil funkcjonalny – poziomy wsparcia dziecka

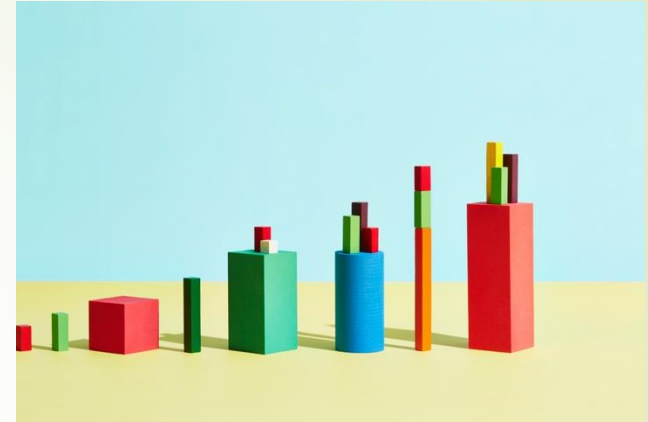
0 BRAK trudności **96-100%** 0-4%

1 NIEZNACZNE trudności **75-95%** 5-24%

2 UMIARKOWANE trudności **51-74%** 25-49%

3 ZNACZNE trudności **5-50%** 50-95%

4 SKRAJNIE DUŻE trudności (całkowite) **0-4%**
96-100%

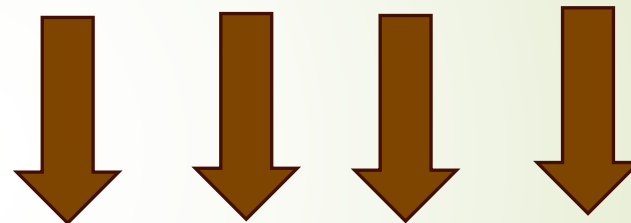
KWESTIONARIUSZ OBSERWACJI AKTYWNOŚCI DZIECKA W WIEKU 6 LAT

OBSZAR AKTYWNOŚCI: UCZENIE SIĘ I STOSOWANIE WIEDZY

Obejmuje:

- celowe posługiwanie się zmysłami: patrzenie, słuchanie, dotykanie
- naśladowanie
- uczenie się przez działanie (zabawę) z przedmiotami
- przyswajanie informacji
- przyswajanie języka
- powtarzanie
- przyswajanie pojęć
- uczenie się czytania
- uczenie się pisanie
- uczenie się liczenia
- nabywanie umiejętności
- skupienie uwagi
- ukierunkowanie uwagi
- myślenie
- rozwiązywanie problemów
- podejmowanie decyzji

Wiek rozwoju	Patrzanie [d110] - zamierzone posługiwanie się zmysłem wzroku w celu odbioru bodźców wzrokowych		
6 lat	Dziecko przygląda się przedmiotom, obrazkom, symbolom graficznym (piktogramom, literom, cyfrom). Pokazuje i nazywa je.	☐ TAK	☐ NIE
6 lat	Dziecko zauważa różnice i podobieństwa na obrazkach, w symbolach. Zwraca uwagę na barwę, kształt, wielkość.	☐ TAK	☐ NIE
6 lat	Dziecko przygląda się osobom, ich mimice i gestom, obserwuje ich zachowanie.	☐ TAK	☐ NIE
6 lat	Dziecko obserwuje to, co dzieje się wokół niego.	☐ TAK	☐ NIE
6 lat	Dziecko patrzy na to, co robi podczas czynności dydaktycznych, np. układania wiorów, układania obrazka w całość, rysowania pisanie, legienia, a także zabaw ruchowych oraz czynności samoobsługowych.	☐ TAK	☐ NIE
6 lat	Dziecko zagląda do pudełka lub patrzy przez otwór, by zobaczyć, co się w nim znajduje, np. zabawa z kalejdoskopem. Ustalona jest dominacja oka.	☐ TAK	☐ NIE
6 lat	Dziecko nie przejawia zachowań w codziennej aktywności, które utrudniają funkcjonowanie, np. mruganie oczu na światło, pocieranie oczu, unikanie patrzenia na kontrastowe obrazy, nie zauważanie przedmiotów, szybkie zmęczenie podczas patrzenia.	☐ TAK	☐ NIE
6 lat	Dziecko nie przejawia zachowań w codziennej aktywności, które utrudniają funkcjonowanie, np. zbyt długie wpatrywanie się w przedmioty, obrazy itp., oglądanie przedmiotów, obrazka z bliskiej odległości (pochylenie się, przybliżanie do oczu).	☐ TAK	☐ NIE

SKRINNING SRMD

SKRINING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA

SRMD to narzędzie służące monitorowaniu rozwoju dziecka w okresie wczesnego dzieciństwa (6-36 m-cy) oraz średniego dzieciństwa (3-6 lat). Obejmuje obserwację zachowań dziecka w kategorii **aktywność**. Oceniane aktywności pogrupowane są w obszary zgodnie z klasyfikacją **ICF**.

Podstawę oceny stanowią schematy rozwojowe, które **przedstawiają aktywności typowe dla funkcjonowania dziecka prawidłowo rozwijającego się**.

Badanie odbywa się na podstawie **obserwacji aktywności dziecka i rozmowie z opiekunami dziecka**, poprzedzone winno być okresem obserwacji i budowania relacji dzieckiem i jego środowiskiem opiekuńczym.

Kwestionariusze obserwacji aktywności dziecka są przeznaczone do wykorzystania przez:

20

- ☐ **specjalistów WWR** (psychologów, logopedów, pedagogów specjalnych, fizjoterapeutów i innych terapeutów,
- ☐ **opiekunów w instytucjach opieki** nad małym dzieckiem, wychowawców w przedszkolach,
- ☐ **pielęgniarki, położne środowiskowe, lekarze pediatrii, POZ**
- ☐ **pracowników socjalnych**, doradców rodzinnych, asystentów rodziny, którzy wspierają rodziny w rutynowych czynnościach;
- ☐ **rodziców, prawnych opiekunów dziecka**, którzy dzięki temu będą mogli odpowiednio wcześniej po wykryciu ewentualnych problemów zgłosić się do instytucji koordynującej WWR lub upewnić się, że rozwój ich dziecka przebiega adekwatnie do wieku życia.

SRMD (0;6-2;6)

1. Kwestionariusz
6 m-cy

2. Kwestionariusz
8 m-cy

3. Kwestionariusz
12-14 m-cy

4. Kwestionariusz
18-20 m-cy

5. Kwestionariusz
24-26 m-cy

6. Kwestionariusz
30-32 m-ce

SRMD (3,0-6,0)

1. Kwestionariusz
3 latka

2. Kwestionariusz
4 latka

3. Kwestionariusz
5 latka

4. Kwestionariusz
6 latka

5. Kwestionariusz
6-7 latka-

koniec edukacji przedszkolnej
(w przygotowaniu)

OBSZARY AKTYWNOŚCI:

1. UCZENIE SIĘ I STOSOWANIE WIEDZY
2. ZACHOWANIA SPOŁECZNE WE WZAJEMNYCH KONTAKTACH,
PRZYSTOSOWANIE SPOŁECZNE I EMOCJONALNE
3. POROZUMIEWANIE SIĘ
4. AKTYWNOŚĆ RUCHOWA – PORUSZANIE SIĘ
5. DBANIE O SIEBIE

SKRINING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA (SRD: 0,6 – 6;0)

Kwestionariusze obserwacji aktywności dziecka
w okresie wczesnego dzieciństwa i średniego dzieciństwa.
Profil funkcjonalny ICF

Dr Radosław Piotrowicz

Dr hab. Małgorzata Walkiewicz-Krutak

Dr Katarzyna Wereszka

Mgr Izabella Gellata

Dr Anna Mikler-Chwastek

Dr Karol Pawlak (ICF)

(projekt Standardy organizacji Wczesnego Wspomagania
rozwoju i Wsparcia rodziny Nowy Model WWR, APS, 2022
MEN)

WALIDACJA NARZĘDZIA

Prof. Dr hab. Zenon Gajdzica

Dr hab. prof. UŚ Edyta Widawska

Dr hab. prof. UMCS Stanisława Byra

Dr hab. prof. KUL Ewa Domagała-Zyśk

Dr hab. prof. UAM Beata Jachimczak

Dr Radosław Piotrowicz (APS)

(projekt Model Wsparcia międzysektorowego UŚ, 2024, MEN)

OBSZAR AKTYWNOŚCI: UCZENIE SIĘ I
STOSOWANIE WIEDZY

OBSZAR AKTYWNOŚCI: ZACHOWANIA
SPOŁECZNE WE WZAJEMNYCH
KONTAKTACH - PRZYSTOSOWANIE
SPOŁECZNE I EMOCJONALNE

OBSZAR AKTYWNOŚCI: POROZUMIEWANIE
SIĘ

OBSZAR AKTYWNOŚCI: AKTYWNOŚĆ
RUCHOWA - PORUSZANIE SIĘ

OBSZAR AKTYWNOŚCI: DBANIE O SIEBIE

Rzeczpospolita
Polska

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Minister
Edukacji i Nauki

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

UMCS

KATOLICKI
UNIWERSYTET
LUBELSKI

KUL

UAM

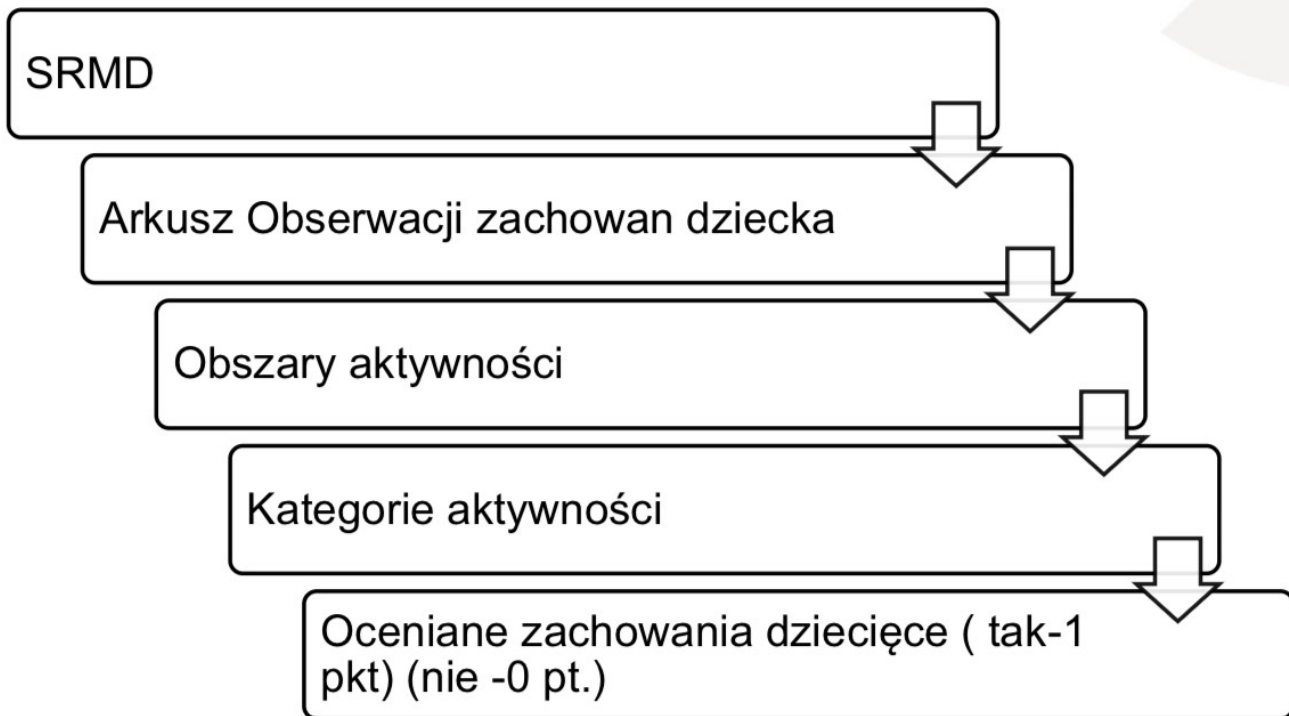
UNIWERSYTET
IM ADAMA RECHNIEWICZA
W POZNANI

Akademia
Pedagogiki
Specjalnej

Struktura arkusza

20

PIOTROWICZ RADOSŁAW

Nie ma sztywnej procedury!

- Staramy się badać poziom umiejętności w jak **najbardziej naturalnym środowisku** (w placówce, w domu, w obecności bliskich, w trakcie zabawy),
- Ilość i czas trwania spotkań dostosowujemy do wieku i możliwości dziecka/ucznia – **brak ograniczenia czasowego**,
- Możemy korzystać z całego profilu lub **poszczególnych obszarów** z poszczególnych poziomów (zależnie od potrzeb, wybór na podstawie wywiadu i obserwacji),
- Umiejętności warto badać **w kolejności rozwojowej** (zgodnie z układem w arkuszu),
- Dozwolone jest **powtarzanie poleceń** lub ponowna prezentacja zadania oraz stosowanie odpowiedzi (ocena czy dziecko podejmuje zadanie z pomocą czy nie),
- Poprawne reakcje powinny być **wzmacniane!** (zgodnie z rozkładem wzmocnień dla danego dziecka), podobnie jak wszelkie pożądane, celowe zachowania,
- **Konserwatywność w ocenie** (dziecko posiada umiejętność wtedy, gdy ona konsekwentnie występuje, jest czytelna, bez odpowiedzi)

Zasady

1. Podstawową metodą oceny jest **obserwacja dziecka**:

- ☐ **podczas naturalnych, spontanicznych aktywności**, podczas rutynowych czynności w trakcie dnia oraz w zaaranżowanych sytuacjach zadaniowych,
- ☐ **w środowisku znanym dziecku i w środowisku nowym dla dziecka**,
- ☐ **w obecności osób znanych oraz w obecności osób obcych dla dziecka**.

2. Prowadzący badanie uzupełnia **arkusz danych podstawowych** o informacje o dziecku (osobie badanej), placówce realizującej badania, dane osoby przeprowadzającej badanie.

3. U badanych dzieci w wieku 0-2 lata wymagane jest zaznaczenie, przez Badającego jednej z kategorii: **poród o czasie, poród przedwczesny**. Jeśli oznaczono „poród przedwczesny” należy wskazać, w którym tygodniu urodził się Badany. Na podstawie tych informacji należy określić **skorygowany metrykalny wiek życia**.

4. U badanych dzieci w wieku 2-6 lata wymagane jest wyłącznie **podanie daty urodzenia i wieku życia**.

5. Można przeprowadzić badanie również w **języku angielskim** oraz **ukraińskim**.

6. W Arkuszach dla dzieci od 6 miesięcy do 6 lat wyszczególnione są oceniane **obszary aktywności**. Każdy obszar aktywności zawiera **kategorie aktywności**, każdej kategorii aktywności przypisane są **zachowania dziecięce**, które podlegają ocenie, każdemu zachowaniu przypisana jest ocena **TAK/NIE**, należy zaznaczyć **znakiem X** pole zachowaniu ocenionemu na:

TAK, nadaje się 1 pkt, zaś ocenionemu na NIE - 0 pkt

Po ocenie wszystkich zachowań w danej KATEGORII należy zsumować liczbę punktów i obliczyć **wskaźnik procentowy** - suma uzyskanych punktów/liczba wszystkich ocenianych zachowań **X100**

7. Po dokonaniu oceny dziecka należy zanotować wszystkie wyniki w poszczególnych obszarach aktywności, wyniki końcowe (suma punktów oraz wskaźnik procentowy) należy przenieść do arkusza zbiorczego wyników, który jednocześnie stanowi profil funkcjonalny dziecka.

8. Na podstawie uzyskanych wyników (wskaźnika procentowego) określa się kwalifikator (zgodnie z Tabelą), który **określa stopień wymaganego wsparcia** lub skalę trudności rozwojowych.

Informacje

Podstawowe dane badanego

Obszar 1

UCZENIE SIĘ I STOSOWANIE
WIEDZY

Pomiń obszar

Obszar 2

SYGNAŁY SPOŁECZNE WE
WZAJEMNYCH KONTAKTACH -
PRZYSTOSOWANIE SPOŁECZNE I
EMOCJONALNE

Obszar 3

POROZUMIEWANIE SIĘ

KWESTIONARIUSZ OBSERWACJI AKTYWNOŚCI DZIECKA W WIEKU 6 MIESIĘCY

Skupienie uwagi - celowe skupianie się na określonym bodźcu, np. przez eliminowanie rozpraszających dźwięków

6 pytań

Dziecko naśladuje wyraz twarzy, proste pojedyncze gesty, dźwięki.

✓ Tak

✗ Nie

Dziecko skupia uwagę na twarzy osoby znanej (dotyka, bada rękami, chwyta za nos itp.), dotyku lub głosie osoby.

✓ Tak

✗ Nie

Dziecko skupia uwagę na osobie, która je dotyka (odwraca się, przygląda się, sygnalizuje swoje zadowolenie lub niezadowolenie).

✓ Tak

✗ Nie

Dziecko skupia uwagę na osobie, która do niego mówi (odwraca się, przygląda się, nasłuchuje, podejmuje próby przemieszczania się do niej).

✓ Tak

✗ Nie

Dziecko obserwuje twarz osoby lub zabawkę przesuwaną za kocykiem, poduszką. W momencie zniknięcia twarzy lub zabawki za przesłoną dziecko patrzy w przeciwną stronę aż zabawka

✓ Tak

✗ Nie

Wróć do strony głównej

Zakończ badanie

Wstecz

Następny

Powodzenie!

Arkusz zbiorczy PROFIL FUNKCJONALNY

Arkusz zbiorczy PROFIL KOŃCOWY - podsumowanie

OBSZAR: UCZENIE SIĘ I STOSOWANIE WIEDZY

Wskaźnik: prawidłowych zachowań:	49/86	56.98 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4
--	-------	--------------	--------------	---	---	---	---	---

OBSZAR: SYGNAŁY SPOŁECZNE WE WZAJEMNYCH KONTAKTACH - PRZYSTOSOWANIE SPOŁECZNE I EMOCJONALNE

Wskaźnik: prawidłowych zachowań:	13/18	72.22 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4
--	-------	--------------	--------------	---	---	---	---	---

OBSZAR: POROZUMIEWANIE SIĘ

Wskaźnik: prawidłowych zachowań:	7/27	25.93 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4
--	------	--------------	--------------	---	---	---	---	---

OBSZAR: AKTYWNOŚĆ RUCHOWA - PORUSZANIE SIĘ

Wskaźnik: prawidłowych zachowań:	34/40	85 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4
--	-------	-----------	--------------	---	---	---	---	---

OBSZAR: PRZENOSZENIE, PORUSZANIE I MANIPULOWANIE PRZEDMIOTAMI

Wskaźnik: prawidłowych zachowań:	15/34	44.12 / 100%	Kwalifikator	0	1	2	3	4
--	-------	--------------	--------------	---	---	---	---	---

SKRINING ROZWOJU MAŁEGO DZIECKA (SRMD: 0,6 – 6;0)

jest kluczowym, wstępnym etapem dla planowania działań wspierających rozwój dziecka oraz jego rodziny.

Jest elementem monitorowania rozwoju

nie jest testem,
jest obserwacją funkcjonalną w naturalnych, spontanicznych aktywnościach dziecka, podczas rutynowych czynności w trakcie dnia

Materiał: ORE

SRMD jest źródłem informacji dla rodziców, opiekunów i specjalistów, stanowiącym bazę do skutecznego realizowania aktywności opiekuńczych, wychowawczych oraz edukacyjnych, a wyniki SRMD są wsparciem w tych działaniach

Podstawa informacji o dziecku w celu opiniowania i orzecznictwa w poradniach

Uwzględnia prawidłowości w różnych okresach rozwojowych dziecka i wskazuje **jakie warunki naturalne powinny być „udostępnione”**, aby dziecko mogło rozwijać umiejętności i tym samym zaspokajać swoje potrzeby

To nauka/ wiedza dla dorosłego, aby **organizował przestrzeń i podejmował działania wobec dziecka** w sposób wszechstronny i harmonijny jego rozwój oraz w sposób naturalny zgodny z jego tempem życia.

Korzyści dla badających

POZNANIE DZIECKA- indywidualizacja wsparcia

- **wychwycenie nieprawidłowości** w rozwoju dziecka, zdobycie wiedzy nad czym warto popracować przy konkretnym dziecku,
- odpowiednio prowadzona obserwacja i ocena to ważny wskaźnik do projektowania i **organizacji ciekawych** a zarazem uczących, stymulujących określone sfery rozwojowe **zajęć dla dzieci**,
- możliwość skorzystania z **różnych form pomocy** przez najbardziej potrzebujących (psycholog, pedagog, logopeda, terapeuta, fizjoterapeuta, itp.)
- **URUCHOMIENIE WSPARCIA W BIEŻĄCEJ PRACY**

Korzyści dla rodziców/opiekunów prawnych badanych dzieci

- zwrócenie uwagi na to co jest **istotne w rozwoju dziecka**,
- dokładna analiza poszczególnych obszarów funkcjonowania dziecka,
- **informacja zwrotna**, z czym dziecko ma problem, a z czym radzi sobie bardzo dobrze, wzbudzenie w rodzicach poczucia sprawstwa, odpowiedzialności za budowanie programu,
- możliwość **podjęcia odpowiednich kroków** pomocy dziecku,
- równoległa obserwacja funkcjonalna dziecka w domu i placówce daje podstawę do rozmowy, współudziału w odkrywaniu dziecka w działaniu oraz mądrego, **wspólnego wspierania** Jego w rozwoju w przekazywaniu rodzicom, opiekunom wiedzy w pigułce, w poznawaniu roli rodzica i opiekuna a także wspiera w jej realizacji

To uporządkowanie wiedzy i refleksja nad działaniem podejmowanym wobec dziecka i dorosłych, nad aranżacją otoczenia i doborem pomocy, wspomaganie codziennych aktywności dziecka

Korzyści z badań dla badających

POZNANIE DZIECKA- indywidualizacja wsparcia

- bardziej świadoma obserwacja dzieci co przekłada się **na jakość współpracy z rodzicami**,
- przybliżenie aktualnego stanu rozwojowego dziecka, wyszczególnienie jego mocnych oraz słabych stron, a przede wszystkim **wyznaczenie kierunku oddziaływań** pedagogiczno- wychowawczych, jakim powinien podążać nauczyciel,
- **wzbogacenie bazy** do tworzenia własnych obserwacji dzieci w poszczególnych grupach rozwojowych,
- pomoc przy tworzeniu codziennych zajęć dla dzieci, **to wskazówki na co można zwrócić większą uwagę**, aby stymulować do rozwoju,

Korzyści dla jednostek samorządowych

- baza informacji o zakresie potrzeb dzieci
- mapowanie potrzeb
- identyfikacja liczby dzieci wymagających wsparcia
- możliwość planowania długofalowych programów - strategii
- zatrudnienie specjalistów
- wsparcie międzysektorowe
- tranzycja danych żłobek – przedszkole-szkola
- programy profilaktyczne

Kluczowym elementem procesu Szkolnej Oceny Funkcjonalnej jest określenie potrzeb i możliwości osoby uczącej się w zakresie jego **uczestnictwa i aktywności**.

KSZOF

Aktywność

Uczestniczenie

**Kwestionariusz Szkolnej Oceny
Funkcjonalnej (KSzOF)** został
przygotowany w czterech wersjach, dla
osób uczących się w:

37

1. klasach I–III szkoły podstawowej
2. klasach IV–VI szkoły podstawowej
3. klasach VII–VIII szkoły podstawowej
4. szkołach ponadpodstawowych

PROCEDURA KSZOF

- Proces Szkolnej Oceny Funkcjonalnej zawsze ma **charakter responsywny** –
- jest odpowiedzią na zauważoną przez dziecko, jego rodzica lub nauczyciela **trudność** w zakresie codziennego pomysłnego funkcjonowania **w środowisku domowym lub szkolnym**.
Dostrzeżona trudność nie musi być potwierdzona klinicznie.

38

- Ocena funkcjonalna podejmowana jest, kiedy dziecko posiada diagnozę kryterialną i wymaga wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale także gdy zgłaszane trudności nie są poparte diagnozą psychologiczną czy medyczną.
- Wystarczającym powodem rozpoczęcia oceny funkcjonalnej jest zatem **zgłoszenie takiej potrzeby przez dziecko/osobę uczącą się, nauczyciela lub rodzica**.

01 Czynności wstępne

02 Obserwacja funkcjonalna

03 Spotkanie Zespołu
Konsultacyjnego, ustalenie
planu wsparcia edukacyjno-
specjalistycznego

04 Monitorowanie przebiegu
wsparcia

05 Ewaluacja planu wsparcia
edukacyjno-specjalistycznego

Etapy KSZOF

39

Po podjęciu takiej decyzji uczestnikom procesu udostępniane są arkusze obserwacyjne – Kwestionariusz Szkolnej Oceny Funkcjonalnej, w wersji odpowiedniej dla wieku ucznia.

Arkusze powinny być przekazane co **najmniej trzem osobom** (np. **rodzicowi lub rodzicom dziecka, nauczycielowi edukacji wczesnoszkolnej/wychowawcy lub nauczycielowi przedmiotu, specjaliście szkolnemu**).

Uczestnicy zapoznają się z arkuszem, a jeśli jest to potrzebne, koordynator Szkolnej Oceny Funkcjonalnej wyjaśnia zasady prowadzenia **obserwacji funkcjonalnej** (por. Domagała-Zyśk 2023, 2024).

Po zakończeniu obserwacji ucznia ustalany jest **termin spotkania zespołu**.

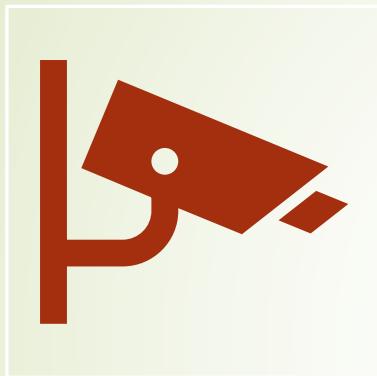
Dyrektor szkoły wyznacza **osobę lub osoby odpowiedzialne** za przeprowadzenie procesu oceny funkcjonalnej.

W zależności od m.in. wielkości placówki rolę tę może pełnić **pedagog specjalny, psycholog szkolny czy pedagog szkolny**. Może to także być – po odpowiednim przeszkoleniu – **nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej pracujący z daną klasą czy wychowawca klasy**.

Wyznaczenie **koordynatora Szkolnej Oceny Funkcjonalnej dla danego ucznia jest niezbędne** w celu sprawnego przebiegu tego dynamicznego procesu, wymagającego pracy zespołowej. Jest to też potrzebne z punktu widzenia rodziców, dla których koordynator jest „**osobą pierwszego kontaktu**”, wyjaśniającą przebieg procesu oceny funkcjonalnej i wskazującą w nim ich rolę (por. Otrębski i in. 2022).

Obowiązki nauczycieli (w tym obserwacja) wynikają z **§ 20 Rozporządzenia MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach**

Obserwacja dziecka powinna trwać co najmniej **trzy-cztery tygodnie** i dotyczyć jego funkcjonowania **w różnych miejscach**: w domu, na lekcjach, w świetlicy szkolnej, w szkolnej szatni, w czasie zajęć na świeżym powietrzu, w trakcie swobodnych zajęć pozalekcyjnych itp.

Jeśli osoba wypełniająca kwestionariusz nie ma możliwości zauważenia pewnych zachowań dziecka rozmawia z osobami, **które mogą takie zachowania znać**, np. z rodzicami dziecka, innymi nauczycielami, pracownikami niepedagogicznymi szkoły itp.

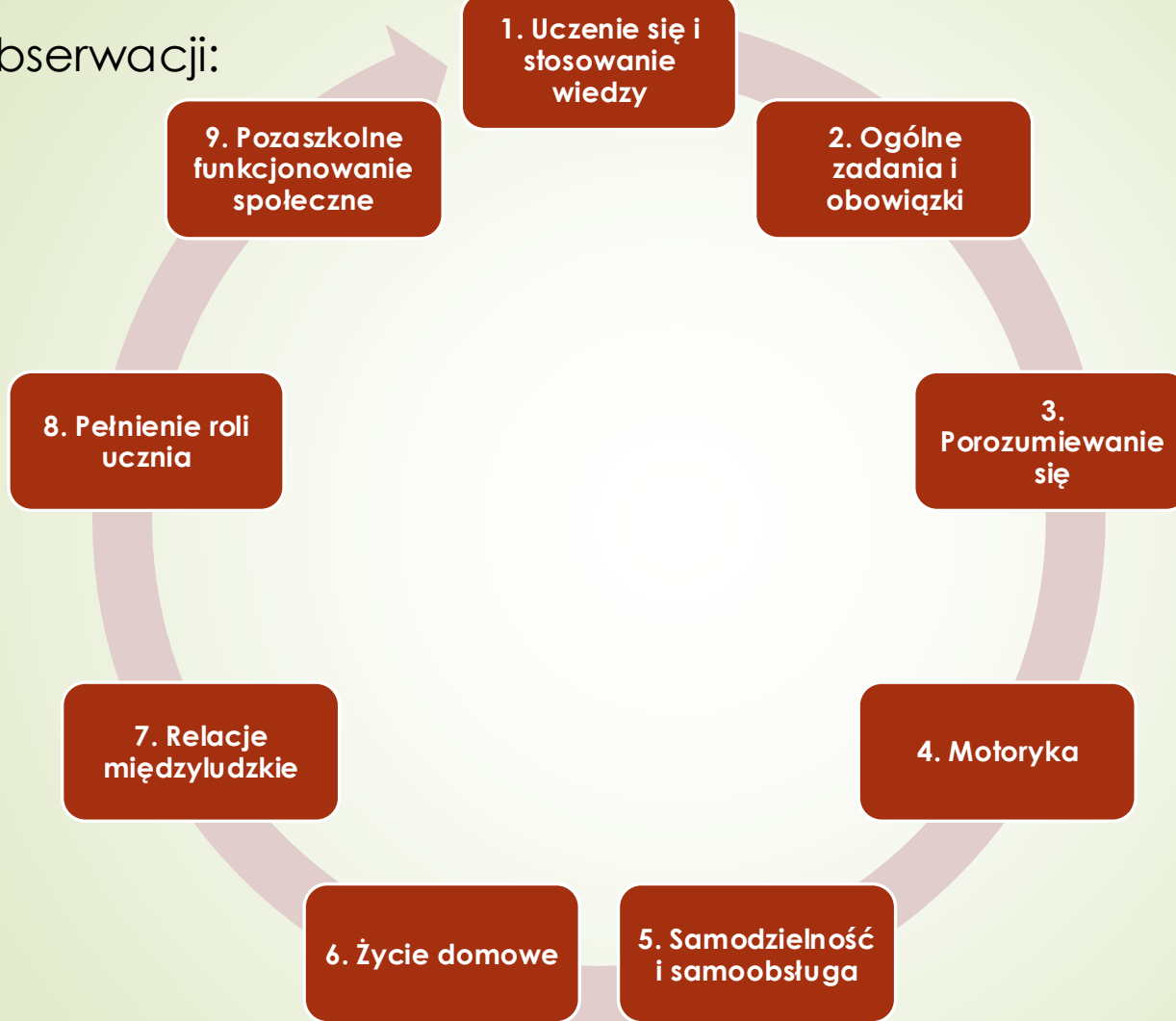

Obszary obserwacji funkcjonalnej nie dotyczą wiedzy szkolnej osoby uczącej się, ale szeregu jego zachowań, aktywności, kompetencji i umiejętności, których posiadanie jest niezbędne do pomyślnego funkcjonowania w danym wieku.

1. Uczenie się i stosowanie wiedzy
2. Ogólne zadania i obowiązki
3. Porozumiewanie się
4. Motoryka
5. Samodzielność i samoobsługa
6. Życie domowe
7. Relacje międzyludzkie
8. Pełnienie roli ucznia
9. Pozaszkolne funkcjonowanie społeczne

Obszary obserwacji:

SKALA 1-5

- Każde z zachowań osoby uczącej się oceniane jest na **pięciostopniowej skali**:
- od wartości **1**, oznaczającej, że dane zachowanie występuje w niewielkim stopniu,
- do wartości **5**, oznaczającej, że dane zachowanie występuje w bardzo dużym stopniu.

47

Po zakończeniu obserwacji funkcjonalnej odbywa się spotkanie **Zespołu Konsultacyjnego**, w którym biorą udział osoby prowadzące obserwacje dziecka.

Głównym celem spotkania jest porównanie spostrzeżeń dotyczących funkcjonowania ucznia oraz podjęcie próby zrozumienia istoty doświadczanych przez niego trudności.

Niezwykle istotne jest także przeprowadzenie **analizy jakościowej zebranego materiału**. Warto szczególnie zwrócić uwagę na następujące kwestie:

45

1. W jakich **obszarach zaobserwowano najwięcej trudności**, a w których trudności nie występują (jakie są mocne strony)?
2. Czy i jakie są w zakresie oceny występowania określonych zachowań dziecka różnice pomiędzy różnymi obserwatorami? Z czego mogą wynikać te różnice?
3. Jakie poczyniono **dodatkowe obserwacje**, których nie zawarto w arkuszu KSzOF?
4. **Które obszary funkcjonowania osoby uczącej się wymagają dalszej, pogłębionej oceny** lub diagnoz medycznych czy psychologicznych?
5. Jeżeli ocena funkcjonalna prowadzona jest po raz drugi lub kolejny – jakie **zaobserwowano różnice między wcześniejszymi a obecnymi obserwacjami** funkcjonowania osoby uczącej się

- Po wykonaniu KSZOF program generuje rekomendowany poziom wsparcia,
- Po analizie zebranych danych, pochodzących zarówno z arkusza KSzOF, jak i z innych dostępnych uczestnikom źródeł, zespół konsultacyjny opracowuje **plan wsparcia edukacyjno-specjalistycznego**. Ważne jest **wybranie jednego-dwóch obszarów**, gdzie podjęte zostaną działania wspierające, oraz precyzyjne określenie celów wsparcia i działań, które będą podejmowane przez różne osoby.

➤ Zespół rekomenduje także proponowany poziom wsparcia:

➤ **poziom 1.** Wsparcie w trakcie bieżącej pracy z uczniem,

➤ **poziom 2.** Wsparcie dodatkowe, na terenie placówki

➤ **poziom 3.** Wsparcie specjalistyczne. Poradnia

Ustalony na spotkaniu **plan wsparcia edukacyjno-specjalistycznego** jest na bieżąco monitorowany, zarówno przez nauczycieli, specjalistów szkolnych, jak i przez rodziców.

Cały czas prowadzona jest także **aktywna obserwacja pedagogiczna** funkcjonowania ucznia, a zauważone zmiany są odnotowywane w planie wsparcia, mogą także być podstawą do wprowadzania bieżących modyfikacji planu (np. zwiększania lub zmniejszania wsparcia w danym zakresie, wprowadzania nowych strategii wsparcia, jeśli te proponowane uprzednio nie sprawdzają się).

Plan wsparcia osoby uczącej się jest dokumentem „żywym”, a obserwacja funkcjonalna – stałym procesem towarzyszenia dziecku.

Po zakończeniu zaplanowanego wsparcia (**zazwyczaj po trzech–pięciu miesiącach**) dokonywana jest ewaluacja planu. Jeśli koordynator Szkolnej Oceny Funkcjonalnej (po zasięgnięciu opinii rodziców i nauczycieli) uzna to za wskazane, **dokonywana jest ponowna ocena funkcjonalna z wykorzystaniem arkusza KSzOF**, dzięki czemu możliwe będzie zaobserwowanie zmian w funkcjonowaniu osoby uczącej się.

Na ewaluacyjnym spotkaniu zespołu konsultacyjnego omawiane są obszary wsparcia i osiągnięte cele, a jeśli jest taka potrzeba, modyfikuje się strategię jego realizacji i zakres.

Jeśli po pierwszym okresie udzielania wsparcia edukacyjno-specjalistycznego w szkole **nie zauważono żadnych efektów**, zespół konsultacyjny może także podjąć decyzję o skierowaniu osoby uczącej się na pogłębioną ocenę funkcjonalną do placówki specjalistycznej, np. **poradni psychologiczno-pedagogicznej**.

OBSERWACJĘ PROWADZĄ:

- nauczyciele przedmiotów, na co dzień pracujący z uczniem w czasie lekcji, zajęć dodatkowych, przerw, wycieczek, w świetlicy szkolnej itp.
- rodzice,
- specjaliści szkolni (np. w czasie zajęć specjalistycznych, zwłaszcza indywidualnych),
- warto włączyć obserwacje "personelu niepedagogicznego",
- warto włączyć różne elementy informacji zwrotnych od rówieśników,

PORADNIA A SZKOŁA

Szkolna Ocena Funkcjonalna prowadzona jest w **środowisku szkolnym**, inicjowana przez specjalistę szkolnego - **koordynatora Szkolnej Oceny Funkcjonalnej**

Na podstawie SZOF przygotowywany jest program wsparcia w środowisku szkoły - jeśli jest potrzebny (wsparcie na poziomie I)

Jeśli w Szkolnej Ocenie Funkcjonalnej wskazano na potrzebę oceny funkcjonalnej pogłębionej - wykonywana jest ona w poradni psychologiczno-pedagogicznej

Specjaliści z poradni zapoznają się z wynikami SZOF lub/i wnioskuje o dodatkową obserwację funkcjonalną

Podsumowując:

1. Uczestnicy procesu (nauczyciele przedmiotu, rodzice, specjaliści) otrzymują formularze obserwacyjne
2. Obserwacja funkcjonalna trwa **3-4 tygodnie**
3. Na spotkaniu Szkolnego Zespołu Konsultacyjnego omawiane są obserwacje i wypracowywany jest plan wsparcia edukacyjno-specjalistycznego
4. Plan podlega monitorowaniu i ewaluacji - dokonywanej przez zespół
Ocena zespołowa, prowadzona przez nauczyciela, rodzica, specjalistę- pod kierunkiem koordynatora szkolnej oceny funkcjonalnej.

Efektem SZOF może być wniosek o przeprowadzenie pełnej, pogłębionej Oceny Funkcjonalnej

Pogłębiona - pełna - ocena funkcjonalna

Rozpoczyna się wtedy, kiedy została przeprowadzona Szkolna Ocena Funkcjonalna i jej efektem jest **wniosek Szkolnego Zespołu Konsultacyjnego o konieczności dalszych badań potrzeb i możliwości ucznia.**

Prowadzona jest przez specjalistów z poradni psychologiczno-pedagogicznych

Wykorzystywane są informacje i wnioski ze Szkolnej Oceny Funkcjonalnej

Wykorzystywane są różnorodne narzędzia i metody diagnozy (por. Otrębski 2022)

Efektem oceny pogłębionej jest plan wsparcia edukacyjno-specjalistycznego na I, II, III POZIOMIE WSPARCIA

Podsumowanie: Profil końcowy

Łączny wskaźnik aktywności dziecięcych na TAK

Wynik

129 / 260

Proponowany poziom wyniku

Niski

Wynik 3

Łączny wynik 3 może oznaczać harmonijne funkcjonowanie osoby uczącej się na poziomie średnim we wszystkich obszarach, ale może także oznaczać, że w niektórych obszarach jej funkcjonowanie jest na poziomie niskim. W każdej takiej sytuacji konieczne jest wsparcie osoby uczącej się w tym zakresie, w którym jej funkcjonowanie w aspekcie aktywności i uczestniczenia nie jest satysfakcjonujące.

Wynik 3 wskazuje, że osoba ucząca się może wymagać dodatkowego wsparcia edukacyjnego lub specjalistycznego. Wsparcie to, poza pomocą udzielaną w trakcie bieżącej pracy, może obejmować także dodatkowe oddziaływania edukacyjne lub specjalistyczne na terenie szkoły (w zależności od potrzeb indywidualne lub grupowe). Realizowane może być przy udziale dodatkowego nauczyciela lub pracownika niepedagogicznego (np. pomocy nauczyciela), wspierającego grupę lub zespół klasowy, do którego uczęszcza osoba ucząca się. W uzasadnionych przypadkach może być konieczne uzupełnienie specjalistycznym wsparciem podmiotów zewnętrznych (np. poradni psychologiczno-pedagogicznej, placówki specjalnej, w której działa Specjalistyczne Centrum Wspierające Edukację Włączającą - SCWEW).

Przykładowe działania wspierające (dobór metod i form wspierania wynika z indywidualnych potrzeb osoby uczącej się oraz uwzględniać zasoby w środowisku uczenia się):

- prowadzenie lekcji z zastosowaniem zasad projektowania uniwersalnego,
- rozwijanie mocnych stron osoby uczącej się np. przez udział w zajęciach rozwijających uzdolnienia,
- wspieranie osoby uczącej się w zakresie budowania relacji rówieśniczych,
- opracowanie strategii skutecznego uczenia się, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb osoby uczącej się,
- warsztaty i konsultacje dla rodziców,
- szkolenia dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej/nauczycieli przedmiotów z zakresu wspierania uczniów z dodatkowymi potrzebami,
- aranżacja dostępnej przestrzeni uczenia się np. w zakresie warunków akustycznych, stworzenie przestrzeni wytchnieniowej itp.
- organizacja na terenie szkoły zajęć z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej np. dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, terapeutycznych, logopedycznych,
- zastosowanie technologii wspomagających, specjalistycznych pomocy dydaktycznych.

Jeśli funkcjonowanie osoby uczącej się jest oceniane po raz pierwszy – konieczne są dalsze działania diagnostyczne tak, aby ustalić przyczyny trudności.

Jeśli ocena funkcjonowania osoby uczącej się wykonywana jest po raz kolejny, jako element ewaluacji przeprowadzonych działań wspierających, uzyskane wyniki należy porównać z wynikami poprzednio wykonanej oceny i ustalić obszary w których nastąpiła zmiana oraz zmodyfikować wsparcie.

Materiały do wykorzystania przez nauczyciela w planowaniu i realizacji wsparcia dla osoby uczącej się:

https://ibe.edu.pl/images/publikacje/unicef/Zarzadzanie_strategiczne_w_budowaniu_edukacji_wysokiej_jakosci_dla_wszystkich.pdf

https://ibe.edu.pl/images/publikacje/unicef/Budowanie_kultury_organizacyjnej_szkoly.pdf

<https://efs.men.gov.pl/wp-content/uploads/2024/11/Racjonalne-usprawnienia-w-edukacji-Poradnik-dla-Nauczycieli-i-Nauczycielek.pdf>

PODSUMOWANIE BADANIA po wypełnieniu kwestionariusza

WOPFU a SRMD/SZOF

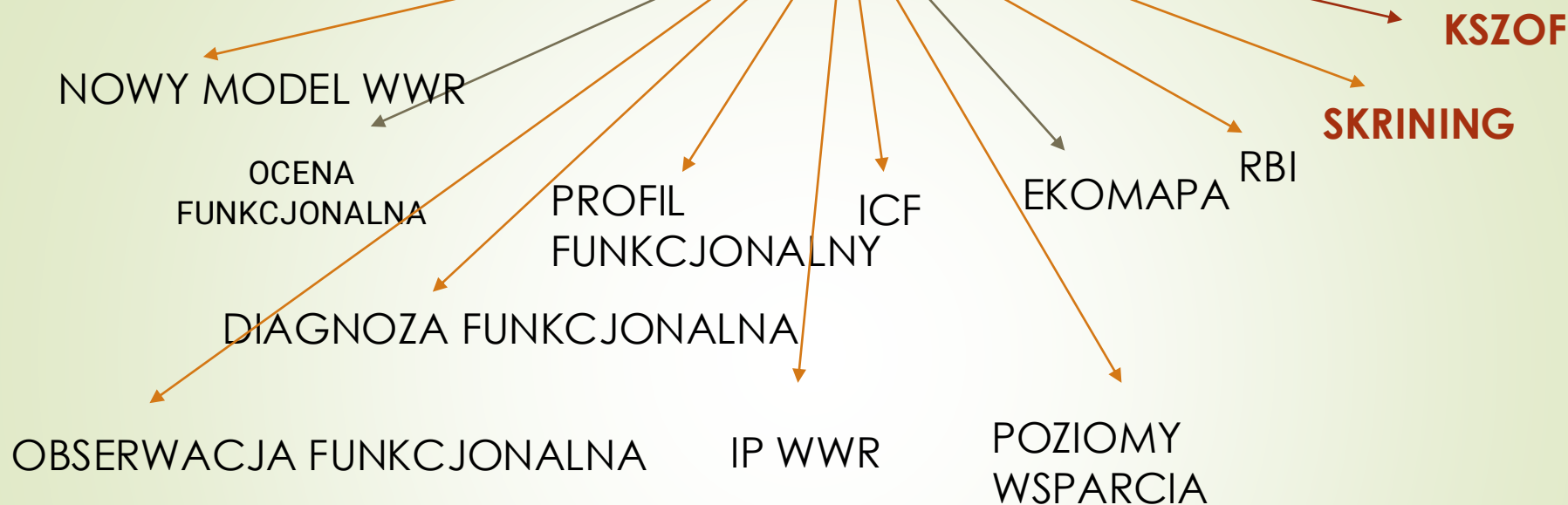
WOPFU	SRMD/SZOF
W obu przypadkach mamy do czynienia z oceną funkcjonalną	
W obu przypadkach oceniamy różne sfery funkcjonowania dziecka/ucznia	
W obu przypadkach z różnych źródeł. Jednym z ważnych źródeł informacji jest obserwacja	
W obu przypadkach analizie podlegają mocne strony i trudności dziecka/ucznia	
W obu przypadkach konieczne jest działanie zespołowe	
Tylko dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego	Dla wszystkich uczniów, którzy przejawiają zróżnicowane potrzeby edukacyjne lub rozwojowe wpływające na jego funkcjonowanie w przedszkolu/szkole
Poprzedza ją diagnoza w poradni psychologiczno-pedagogicznej i wydanie dokumentu (orzeczenia)	Jest pierwszym krokiem w udzielaniu wsparcia uczniowi, niezależnym od dokumentu
WWRD (małe dziecko) i WOPFU (przedszkole, szkoła) – to odrębne procedury	SRMD (od 6 miesięcy do 6 r.ż.) i SZOF (od I kl. SP do ukończenia szkoły ponadpodstawowej) stanowi kontinuum, oparte o obserwacje w ustalonych 9 obszarach aktywności i uczestniczenia
Obserwacja przebiega zgodnie z ogólnymi wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu	Opracowana scheduła obserwacyjna (ustrukturyzowana, wiadomo co ma być obserwowane i jak zapisane, wystandaryzowana)
Wsparcie uwzględniające diagnozę i wnioski sformułowane na podstawie WOPFU oraz zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego	Ustalenie priorytetów, wsparcie zgodne ze strefą najbliższego rozwoju dziecka/ucznia (m.in. na podstawie obserwacji ABC).

INSTYTUT BADAŃ
EDUKACYJNYCH
Państwowy Instytut Badawczy

WAŻNE POJĘCIA

60 OCENA FUNKCJONALNA

wieloetapowy proces oceny funkcjonalnej (od identyfikacji potrzeb, przez udzielanie wsparcia w procesie nauczania—uczenia się, po ewaluację efektywności tego wsparcia), to **ciągle poznawanie** dziecka, jego środowiska. To podstawa weryfikacji podejmowanych działań

DIAGNOZA FUNKCJONALNA

określenie **poziomu funkcjonowania** dziecka w różnych aspektach i sferach rozwoju, stosowanego od lat w psychologii czy pedagogice

Odstąpiono od posługiwania się terminem **diagnoza funkcjonalna** na rzecz określenia **ocena funkcjonalna**.

OCENA FUNKCJONALNA

Ocena funkcjonalna podkreśla aktualny zakres **wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, możliwości** dziecka.

Nie koncentruje się wyłącznie na brakach, symptomach trudnościach, ale na poznawaniu mechanizmów i uwarunkowań zarówno **psychologicznych, osobowościowych jak i środowiskowych.**

To OBSERWACJA FUNKCJONALNA + INTERPRETACJA = PROFIL FUNKCJONALNY

OBSERWACJA FUNKCJONALNA

Nauczyciel - to refleksyjny praktyk (Czerepaniak-Walczak 1997)

Diagnozowanie potrzeb ucznia to jedno z podstawowych zadań nauczyciela (Brzezińska 2015)

Nauczyciele zobowiązani są do **obserwacji pedagogicznej** (2010)

Podstawowe narzędzie oceny funkcjonalnej to **obserwacja funkcjonalna** (Domagała-Zyśk 2023,2024)

Obserwacja funkcjonalna obejmuje:

- zachowania ucznia (B)
- analizę ich źródeł (A)
- i ich konsekwencje (C)

Profil funkcjonalny

Jest to opis funkcjonowania dziecka uwzględniający wpływ **czynników środowiskowych oraz zasobów rodziny** na jego funkcjonowanie, sporządzony w wyniku **oceny funkcjonalnej** z wykorzystaniem klasyfikacji **ICF**.

Profil funkcjonalny jest wynikiem **transdyscyplinarnej analizy danych**, wyników badań i działań diagnostycznych przeprowadzonych przez wszystkie osoby zaangażowane w proces oceny funkcjonalnej (specjaliści, rodzice, nauczyciele, lekarze, pracownicy socjalni itd.).

Obserwacja funkcjonalna

Ocena funkcjonalna

Profil funkcjonalny

Pogłębiona diagnoza funkcjonalna

Diagnoza kryterialna

<https://wsparcie.gov.pl>

Działajmy!

65

W niniejszej prezentacji wykorzystano materiały pozyskane z projektów MEN, w których uczestniczyła Poradnia: Projekt MWM, Fers dla Poradni, Projekt dotyczący opracowania materiałów dla skringu, Perspektywa 3P, materiały z IBE oraz ORE.

Warto zajrzeć na strony:

- PLATFORMA: <https://wsparcie.gov.pl/narzedzia-przesiewowe/>
- KONCEPCJA PORADNICTWA: <https://fersdlaporadni.sgh.waw.pl/koncepcja-rozwoju-poradnictwa-psychologiczno-pedagogicznego>
- CIEKAWY MATERIAŁY NA STRONACH PROJEKTU MWM: <https://mwm.us.edu.pl/index.php/dla-wszystkich/>
- MATERIAŁY Z RÓŻNYCH PROJEKTÓW: <https://perspektywa3p.us.edu.pl/index.php/biblioteczka/>
- ORE: [Od badań skринingowych małego dziecka do oceny ...OREhttps://ore.edu.pl › plugins › includes › download](https://ore.edu.pl)

Warto zajrzeć na strony:

- **NAJNOWSZA PUBLIKACJA O SKRININGU:**
<https://atwydawnictwo.pl/produkt/ocena-funkcjonalna-dziecka-w-okresie-wczesnego-i-sredniego-dziecinstwa/>
- **PUBLIKACJA O KSZOF:** <https://ore.edu.pl/wp-content/uploads/2024/12/ocena-funkcjonalna-w-szkole-dla-kazdego-e-book-2024.pdf>
- **PORADNIK WWR:** <https://mwm.us.edu.pl/wp-content/uploads/2024/05/Poradnik-Wczesne-Wspomaganie-Rozwoju-Dzieci-i-Wsparcia-Rodziny.pdf>
- **SCWEW:** <https://ore.edu.pl/2025/04/scwew-w-pigulce/>

Maxima debetur puero reverentia.

Dziecku należy się najwyższe poszanowanie

Michał Arct

Pordnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Toruniu, Jolanta Gużyńska

